

A MAGYARORSZÁGI VASUTI SZEMÉLYZET ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ KÖZLÖNY

A **Magyar Vasutas** megjelen minden hét péntekjén. Szerkesztősége és kiadóhivatala **Budapest, VII., Csömöri-ut 28. szám**, ahova mindenemű levelezés és egyéb küldemény intézendő.

Előfizetési feltételek:

Egy óra frt —.40 (K —.80)
Negyedévre frt 1.20 (K 2.40)
Félévre frt 2.40 (K 4.80)

Minden összeköttetésünket a legnagyobb titokban tartjuk. Ha valaki — bármi okból — nem akarja, hogy lapunk az ő nevére járjon, bármilyen más címre is előfizethet.

Az első roham.

A Máv. betegsegélyező-pénztárának közepkori lovagvára ellen május 28-án indítjuk meg az első rohamot. Tudjuk, hogy a pénztárt annyira körülbástyázta a bürokrácia, hogy ennek a rohamnak sok sikere nem lesz. Azonban már az első rohamnak is lesz mindenesetre annyi hatása, hogy megingatja az ócska falakat, rést üt a bástyákon és a modern szellem behatolását lehetővé teszi. Erre pedig nagy szükség van. Csak ismétlésbe bocsátkoznánk, ha újra felsorolnók a Máv. betegsegélyező-pénztárának bajait és a sérelmeket, melyeket a tagok ott szenvednek. Annyira átmentek ezek már a köztudatba, hogy az összes Máv. alkalmazottak szokatlan lelkesedéssel szállnak sikra a bajok orvoslása és a sérelmek megtorlása érdekében, sőt a napi sajtó is gyakrabban foglalkozik már ezekkel. Csak egyedül a Máv. igazgatósága zárkózik el a sűrűn felhangzó és jogos panaszok elől. Ugy tesz, mintha nem volna tudomása minderről s megrögzött elfogultságában figyelmer kívül hagyja azt a mozgalmat, mely most már a betegsegélyező-pénztár reformálása érdekében az összes vasutasokra kiterjed az egész országban.

Ma kaptuk kézhez a Máv. betegsegélyező pénztárának 1904. évi működéséről szóló jelentést, s igazán megdöbbenünk azon a cinizmuson, melyről a jelentés tanuságot

tesz. Hónapok óta lapokban, gyűléseken és a vasutasok körében mindenütt alig van másról szó, mint a betegsegélyező-pénztár visszaéléseiről s ebben a jelentésben, amely pedig május hóban készült, a pénztár vezetősége sem érdemesnek, sem szükségesnek nem találta, hogy a vádak ellen védekezzen. Jól tudjuk, hogy miért. E vádak oly súlyosak és annyira igazak, hogy ezekre védelmet a Máv. bürokráciájának körmönfont ravaszsága sem talált, másrészt pedig a Máv. mint munkaadó annyira hatalmába véli tartani a betegsegélyező-pénztárt és annyira nem törődik az alkalmazottak jogos igényeivel, hogy a védekezést fölöslegesnek, talán méltóságán alulinak tartja. Ez a büszkeség meghatna bennünket, ha ugyan-e büszkeséget tanusítaná a Máv. akkor is, amikor a munkások és alkalmazottak pénzéről van szó. De itt már a büszkeséget félretesszi és ugylátszik, továbbra is a vasutasok pénzéből akarja a pályaorvosokat és a vasuti üzemhez szükséges más költségeket fizetni. És nem sérti büszkeségét az sem, hogy a beteg alkalmazottak segélyezésére összegyűjtött pénzeket nem gyógykezelési célokra, nem egészség fentartására és megóvására szolgáló intézmények létesítésére, hanem ugyancsak a vasuti üzemhez szükséges munkáslakások és fürdők építésére használja fel.

Az évi jelentésben egyébiránt igen tanulságos adatokat találunk. Először is megtudjuk, hogy a Máv. betegsegélyező-pénztára oly kitűnően van adminisztrálva, hogy azt sem tudja, hány tagja van. Innen van az, hogy 1903. év végén 90,000 tagot mutat ki, míg a tagok száma az 1904. év végére már leapadt 20 ezerrel, noha ugyanezen időben a járulék-bevételek 100,000 K-val emelkedtek; e szerint 1903-ban egy tag átlag 19.95 K fizetett, 1904-ben pedig egy tag 27.12 K-t. Már most vagy 1903. évben mutattak ki hamis adatokat, vagy 1904-ben emelték a járulékokat 30 százalékkal, vagy pedig ami legvalószínűbb, hogy egyik adat sem felel meg a tényleges valóságnak. Ellenben következetes maradt a pénztár a szolgáltatások nyújtásának arányában és az 1904.

évben is minden 100 K bevételből 31.44 K-t fizetett gyógyszerre, 22.33 K a pályaorvosoknak és csak 22.19 K táppénz- és gyermekágysegélyt. Érti a pénztár vezetősége is, hogy ez az arány magyarázatra szorul. Előadja tehát, hogy a táppénz egybevetve a pénztár kiadásainak összegével, kevésnek látszik s a viszonyokkal ismeretlen előtt azon feltevést keltheti, hogy a Máv. betegsegélyező-pénztára ezen legjelentékenyebb szolgáltatás tekintetében talán mostohábbban jár el tagjai irányában, mint más némely kisebb pénztár; ámde ez abban leli magyarázatát, hogy a pénztár tagjainak több mint fele állandó illetmények élvezetében állván, melyet betegség esetében is megtartanak, sohasem jut olyan helyzetbe, hogy a táppénzt igénybe vegye, holott a legtöbb más vállalati pénztárak tagjai megbetegedés esetén azonnal utalva vannak a táppénz igénybevételére.

Ez a magyarázat csak megerősíti azt a meggyőződésünket, hogy a Máv. betegsegélyező-pénztár botrányosan működik, mert az a körülmény, hogy a tagok fele táppénzt nem kap még, nem jogosítja fel a pénztárt, hogy az így megtakarított összeget gyógyszerre pazarolja el, ez a körülmény csak arra volna kihasználható, hogy a táppénzre rászoruló tagok több és kimerítőbb segélyezésben részesüljenek és a pénztárnak ez a kivételes kedvező helyzete céltudatos és tisztességes gazdálkodás mellett arra kötelez, hogy a pénztár összes tagjai részére közhasznú intézményeket és szanatoriumokat létesítsen.

Egyébiránt az évi jelentés szerint a pénztár bevételei 120,000 koronával haladták felül a kiadásokat, ami annak tulajdonítható, hogy az alkalmazottak illetményeinek az 1904. évben történt szabályozás folytán megállapított magasabb fizetések után járó százalékok növekedtek, vagyis, hogy a pénztár magasabb jutalékot kapott, anélkül, hogy a szolgáltatásokat is emelte volna. A kedvező eredményt előmozdította még az is, hogy az orvosok számát és fizetését csökkentette és hogy olcsóbb gyógyszerek rendeltettek. A

pénztárnak az év végén 1.665,367 K vagyona volt, vagyis több, mint a magyarországi összes betegsegélyző-pénztáraknak együttvéve, mindazonáltal működésében sokkal silányabb, mint a legszegényebb s a létfenntartással állandóan küzdő bármely más pénztár.

Ily körülmények között a munkások és alkalmazottak saját érdekeiket árulnák el, ha nem szervezkednének a legerélyesebb ostromra s a legkitartóbb küzdelemre a pénztár mostani rendszere ellen. E küzdelemnek legnagyobb akadálya a küldöttek választásánál követett visszaélés, ha ugyan választásnak lehet nevezni azt, hogy az irodából lettek egyesek kidirigálva a tagok tudta és megkérdezése nélkül. E körülményre ugyan az évi jelentés kiterjeszkedik és megjegyzi, hogy a közgyűlési kiküldöttek választásánál intézkedés történt, hogy a választás mindenütt egyöntetűen és a tagok választási jogának teljes megóvásával történjék. Erről az intézkedésről azonban tudomásunk nincs, de azt tudjuk, hogy a legtöbb helyen különösen a vidéken, a választás egészen a régi módon történt.

Mindezekből kartársaink meggyőződhetnek, a május 28-án tartandó közgyűlés elé terjesztett javaslatok sürgős megvalósítása mindnyájunknak legfőbb érdeke. Csoportosuljunk tehát mindnyájan a követelések köré, mert a mi kitartásunktól, a mi egyetértésünktől függ ezek sorsa s ezektől függ, hogy a betegsegélyző-pénztár nem a bürokrácia melegágya, hanem a beteg alkalmazottak segélyezésére mindnyájunk javára szolgáló szociális intézmény legyen!

A Máv. altisztek és szolgák.

III.

Legelső cikkünkben kimutattuk, hogy az emlékiratok a fizetésrendezési tervezeten kívül az alkalmazottak egyéb kéréseit is közvetítették. Kérelmeket, melyek hivatva lettek volna a rég nélkülözött, folyton ígért és a mai napig meg nem adott szolgálati prag-

matika sarkalatos tételeit képezni. Kérelmeket, melyeket a vak és süket hatalom a mai napig ép oly kevéssé teljesített, mint a méltányos fizetésrendezést.

Pedig ezeket az apróbb, de lényegében szintén nagyfontosságú kéréseket ugyanaz a szerénység jellemzi, mint a fizetésrendezésre vonatkozó előterjesztést. S a figyelmes szemlélő valóban nem tudja: afelett boszszankodjék-e, hogy a reformeszmék impulzusának alulról, az alkalmazottak köréből kellett előtörni s nem a felsőbbség kebeléből, melynek már réges-régen kötelessége lett volna azokkal foglalkozni, vagy afelett, hogy a reformeszmék teljesebbé menetele, még ma is, öt negyed esztendővel az elementáris erővel kitör sztrájkmozgalom után, a messze jövő homályos titkát képezi.

A kérelmek, úgy, miként azokat cikkünkben közöltük, önmagukban is világosan beszélnek ugyan, mindazonáltal szolgálatot vélnünk tenni az ügynek, midőn alábbiakban bővebb fejtegetésükbe bocsátkozunk. Tesszük pedig ezt, miként már említettük, nemcsak azért, mert az ügyet újból felszínre hozni időszerűnek tartjuk, hanem azért is, mert elvünk a vasuti alkalmazottak existenciáját érdeklő eminens fontosságú kérdésekkel mindaddig a legbehatóbban foglalkozni, míg ama bizonyos legmagasabb süket fülek meghallgatásra nem érdemesítenek bennünket, vagy világosabban szólva: mindaddig, míg a vasuti alkalmazottakat érdeklő nagyfontosságú kérdések valamennyiünk teljes megelégedésére meg nem oldatnak.

A kérelmek taglalását és magyarázatát kezdjük ez alkalommal is az altisztekkel.

Amit ők a hivatalos munkaidő szabályozása és a hivatalos munkaidőn túl teljesített szolgálatnak külön díjazása tekintetében kérnek, az nemcsak a vonat- és mozdonykísérők szolgálata szabályozásának szükségességét foglalja magában, hanem homloktérbe állítja az állomási és vonalóri éjjel-nappali szolgálat gyökeres reformjának szükségét is. Mert habár kétségtelen, hogy a vonat- és mozdonyszolgálat a vasuti szolgálat legterhebbjei közé tartozik, kétségtelen az is, hogy a 36 órás állomási szolgálat oly emberietlen intézmény, melyet feltétlenül el kell törölni. Ahol csak szükséges — már pedig, ahol éjjeli szolgálat van, csaknem mindenütt szükséges — 12 órás szolgálatot kell szervezni 24 órás pihenővel. Amit az igazgatóság némely bölcse egy pár esztendővel ezelőtt

kitalált — a 12 órás szolgálatot kitevő 12 órás pihenő — esztelen és kivihetetlen dolog. Minden 12 órás szolgálatot 24 órai pihenésnek kell követnie s aki e részben fősvénykedik, az fél munkát végez. Az éjjeli szolgálatért pedig járjon külön díjazás. Ezt a kérdést a külföldi vasutak nagy része már rég megoldotta s külön díjazásban részesítik a hazai posta- s távirda-alkalmazottak éjjeli szolgálatát is. Pedig hát — tisztelet bár a postás kartársaknak — a vasutas is végez olyan felelősségterhes szolgálatot, mint a postás. A postás mulasztása miatt legfeljebb néhány levél késik meg, de ha a rossz táplálkozás és terhes szolgálat folytán elcsigázott vasutas elalszik, százak élete és vagyona forog kockán.

A rendbüntetések megfélembhezetésére vonatkozó kérés teljesítése méltányos. *) Sok személyes surlódásnak venné elejét és a felsőbb hatóság, akár megerősítő, akár feloldó határozatával, az ítéletnek csak nyomatékot adna, de minden esetre számos esetben sok igazságtalanságnak vehetné elejét.

A fegyelmi eljárás szabályozásának kérdésével behatóan foglalkozott annak idején a hivatalnokok emlékirata, sőt a kérdés megoldására nézve az utat és módot is megjelölte. Felsőbb vasuti körökben úgy a kérdés felvetése, mint a megoldás módja érthető visszatetszésre talált. A magyar kir. államvasutak néhány ember kezében összefutó igazgatása ugyanis annyira megszokta a régi ócska szervezetet, hogy irtózik minden újítástól, de főképp azoktól, melyek bizonyos emberek kezéből bizonyos hatalmat hivatva kivenni. Természetes tehát, hogy a tervezet, mely az alkalmazottak által választott bírakat, a védelemnek a váddal egyenlő jogokat, és idegen védő választásának jogosultságát követelte, visszatetszést keltett. Pedig igazán szomorú példák bizonyítják, minő tarthatatlanok épen a fegyelmi eljárás dolgában a magyar államvasuti állapotok!

Az altiszteknek lakáspótlékban való részvétele tekintetében egyenesen immoralis, hogy míg a hivatalnokok ebbeli igénye — úgy, ahogy — ki van elégítve, az altiszt és szolga még ma is arra kényszeríthető, hogy teljes lakbéré ellenében bárminő lakást eltoglaljon. Megesik például, hogy az altiszt őrházi

*) A kérelmek megokolásának sorrendje kissé rendszertelennek látszik, de cikkíró kénytelen az Emlékiratban követett sorrend szerint haladni. Szerk.

A „Magyar Vasutas“ tárcája.

Idill a hóban.

Írta: Gergely Győző.

III.

A leány nevetve unszolta, hogy beszéljen.

— Szóljon hát! Mit akar?

A csavargó még nem felelt semmit, csak rekedten suttopta:

— Maradjon! . . . Ingadozva lépett hozzá, karjait mereven nyújtotta ki és megragadva a leány vállait, az életöszön, vad, brutális erejével görcsösen vonta magához, hogy lefejtse róla az irigyelt holmit . . .

A leány szeliden, minden ellentállás nélkül, bizalommal engedett neki . . . Battyája nesztelenül csuszott le a földre, ő meg gyengéden hajolt a fiu mellére. Szerelmesen, lágyan simult hozzá, aztán átkarolta a nyakát és csendesen suttopta a fülébe:

— Józsi! . . .

Az meg nem felelt semmit, nem gondolt semmire, csak hogy karjai között érzi a leány meleg testét . . . Beleszédült abba a tévedésbe, melyben az a leány volt, ki azt gondolta, hogy a fiu karjai csókra, ölelésre szorították hozzá . . .

. . . Elmúlt minden nyomorúsága és egy pillanat alatt felfedezte éjjeli társában a nőt, a csókra, szerelemre teremtett nőt.

Valami jóleső meleg járta át testét, lelkét,

lehajolt hozzá és megcsókolta a leány szöke haját, homlokát.

— Józsi . . . engedjen kérem . . . Ugy-e elbocsájt? Maga olyan jó fiu. Megsimogatta arcát. Majd holnap reggel, korán reggel jöjjön el, várni fogom. Itt lakom, jegyezze meg magának a lakást, földszint kettő . . . De most már bemegyek, fádom . . . Majd holnap reggel . . . Isten áldja meg . . .

Igen majd holnap . . . És elbucsztak.

A leány csengetett és míg kinyitották a kaput, őzsi a kezében tartotta a leány kezét.

— Miért siet annyira?

— Fádom, nagyon hideg van, szólt és bement a kapun.

A csavargó még sokáig nézett utána.

— Fázik . . . Pedig nincs is hideg . . . És csakugyan, ő már nem fázott. Csodálkozva ismételte magában, hogy is lehet ilyenkor fájni?

Aztán egyszerre boldogság érzése járta át minden tagját. Holnap megint találkozni fog vele, holnap megint.

— Holnap! Holnap! És ujjongva vágott neki az utcátömekegnek, ismételve, holnap, holnap látni fogja.

És csak haladt előre, elgondolkozva hirtelen szerelméről, a jövőről. Ujjongni szeretett volna, mikor elgondolta, hogy övé lesz az a leány, hogy férje lesz és hogy mily boldogok lesznek.

Elábrándozott.

— Elmegy vele haza, paraszt lesz ő is.

Egyszer csak körülnézett . . . Kiért már a városból. Sűrű, fás hely volt, a hová eljutott, csak mesziről, csillagként ragyogtak a gázlámpák.

A szél is elállt, az egész tájék úgy tűnt föl, mintha a természet mosolyogna téli ál-mában.

Valami bágyadtságot érzett és hogy kissé kipihenje magát, le akart ülni a hóba . . . Megtapogatta. De különös! Mintha nem is volna hideg ez a hó!

Le is ült . . . Olyan puha volt, mintha csak ő vetette volna meg. Hanyat feküdt, majd megfordult. Arcán különös bizsergést érzett. Oda akart nyulni, de mintha nem érezte volna a kezét. Nem sokat törődött vele. A bizsergés elmúlt, ő meg a leányra gondolt, az ő Mariskájára, kinek másik nevét nem tudta, de aki olyan szelid, olyan jó.

. . . Ugy érezte, mintha a nyakára hulló hópolyhek az ő csókjai lennének.

Ajkai gyönyörrel érintették a lehetétől felolvadt havat, míg végleg meg nem dermedt vonagló sovány teste.

A hó nagy pelyhekben szállingózott és egy óra mulva egy elenyésző, alacsony kis dombocska jelezte a sok ábránd és rövid boldogság helyét.

A leány pedig szintén ábrándozott benn, a szegényes kis szobában az új ismerősről, az új szerelemről, melynek tárgya örök álmát aludta, azt az álmot, amelynek nincs álomlátása, de ébredése sem . . . (Vége.)

lakásban, vagy a szolga egy minden mellék-helyiséget nélkülöző szobában kénytelen lakni s kárpótlásra igénye nincs. Vannak ugyan szörványos igazgatósági rendeletek, melyek ötlestzerűen a méltányosságot látszanak fitogtatni, de ezek is többé-kevésbé tökéletlenek, nélkülözik az egyöntetűség leg-
elemibb feltételeit s az alkalmazottakat a rendelkező hivatal önkényének szolgáltatják ki.

Ama kérelem jogosultsága, hogy felfüggesztés esetén a félfizetés ne legyen visszatartható, épen a lefolyt szomorú esztendőben bizonyult be, amidőn a szolgálati rendtartás e brutális intézkedése száz meg száz vasutas családot tett ki a megmérhetlen nyomorúságnak. Ez igen súlyos, mondhatnók barbár — büntetés — az itélethozatal előtt! Hát jogállamban, aminek szeretjük magunkat nevezni, szabad a jogérvényes ítélet megejtése előtt büntetni? A vádlott vagy bűnös, vagy büntelen. A büntelent felmentik, a bűnöst megbüntetik — ez a jogszokás. A Máv. rendszere egy rókáról két bőrt huz le.

A hatodik pontban arra kéri altisztjeink a felsőbbiséget, hogy felmondás esetén a végleges altiszt is egész évi fizetésének megfelelő végkielégítésben részesedjék — mint a hivatalnok. A kérelem olyan természetes, hogy megokolásra sem szorul. Ilyen megkülönböztetést hivatalnok, altiszt és szolga között tenni nem szabad.

A szabadságok engedélyezése tekintetében körvonalozott követelés igen szerény. Azt kéri, 3—5 évi szolgálat után 8 nap, 5—10 évi szolgálat után 2 hét, 10—20 évi szolgálat után 3 hét, 20—30 évi szolgálat után 4 hét s a szolgálati ágakra való tekintet nélkül minden 10 napi szolgálat után egy szabadnap engedélyeztessék. A kérelem — ismétljük — nagyon szerény, de teljesítése, miután köztudomású, hogy a Máv.-nál épen a szabadságok engedélyezése körül mily nagy az önkény és részrehajlás, rendkívüli haladást jelentene.

Azt a kérelmet, hogy a teljes nyugdíjjogosultság már 30 évi szolgálat után elérhető legyen, szinték felvetették már a tisztviselők is és teljesítése különösen a forgalmi szolgálatnál alkalmazottakra való tekintettel rendkívül fontos.

A forgalmi szolgálattevők szolgálata legtöbb esetben igen terhes szolgálat. Sokszor terhesebb és felelősegteljesebb, mint a vonat- és mozdonyszemélyzeté. Épenséggel nem arányos tehát, hogy amidőn utóbbiak már 24 évi szolgálatnál, a forgalmi szolgálatot teljesítők csak 36 évi szolgálat után érik el a teljes nyugdíjjogosultságot.

Kéretett a családtagok részére évenként legalább négy szabadjegy engedélyezése és mód arra, hogy az ily szabadjegyek megfelelő ráfizetés ellenében magasabb kocsiosztályban is használhatók legyenek. Ma csak két szabadjegyet kap a családtag, pedig az évenkénti négy szabadjegy kedvezménye általában is igen fontos szükségletek kielégítésére lenne hivatott, de különösen igen érezhető hiányt pótolna a nemzetiségi vidékeken, pl. a Horvátországban alkalmazott vasutasoknál, akik hazájuktól, hozzátartozóiktól elszigetelten, testvérnek nevezett, de valójában ellenséges indulatú népek között nemzeti missziót teljesítve, valóban megérdemelnék, hogy családjukat évenként legalább négy esetben az utazási költségek megtakarításával küldhessék haza. A szabadjegyek ilyen engedélyezése tárgyában felhangzó panaszok már régóta hallatszanak s miután — okulva a közelmúltak keserves példáin — a sok zokszó elől teljesen elzárkózni nem akarnak, vagy talán nem is mernek, utóbbi időben — úgy mondják — *Ludvig Gyula* elnök a hozzá folyamodók részére szó nélkül engedélyezi a szabványon felül kért családi szabadjegyeket. De hát ha így áll a dolog, miért nem teszik ezt az eljárást szabályszerűvé? Miért ily csekélységekkel a kegyelmes elnököt terhelni, akinek amugy is már minden hajszála országos

érdeku nagy dolgok miatt hullott ki?! — A magasabb kocsiosztálynak csekély ráfizetés mellett való igénybevétele kiválóan oly esetekben tenne jó szolgálatot, midőn a beteges nő vagy gyermekek a harmadik osztályban a hosszabb utazást ki nem bírják. A család egészségének fentartásáért szívesen áldoz a szegény ember is, nemcsak a nagy urak.

Van a Máv. illetmény szabályzatának egy pontja, mely szerint helyettesítések alkalmával a helyettesítés huszadik napjától kezdve a napidíjnak csak fele jár ki. Ennek az abszurd rendelkezésnek az eltörlését kéri az emlékirat 10. pontja s a kérelem jogosultságának megokolására eleget mondtunk, ha azt mondjuk, hogy a huszadik napon túl, — miután a helyettesítés tartama előre nem látott, — a szoba- és kosztárak ugyanazok; mint az első husz napban s miután a helyettes gyomra se lett kevesebb igényű, a költségek leszállítása semmivel sem indokolt.

A természetben kapott ruhadarabok használati idejének megrövidítésére vonatkozó kérelem a többinél nem kevésbé ok- és észszerű, mert az egyenruházatra minden alkalmazott kivétel nélkül ráfizet.

A kérelmek legutolsója valósággal sötét foltját képezi az altisztek emlékiratának. Azt kéri ebben derék altisztjeink, hogy a tekintély és társadalmi színvonal fentartása érdekében töröltsék el az a szokás, hogy fellebbezők által *Jancsi, Pista, Pál, István*, vagy *Péter*, szóval: keresztnévükön legyenek megszólíthatók. — Hát hiszen mi ismerjük a Máv.-nál divó gyalázatos modort, mely durva a legelső fejtől kezdve a legelső fokig lefelé, mikor az emlékiratnak fent idézett pontját olvastuk, igazán hihetetlennek tetszett, hogy eféle dolog is megtörténhessék. Pedig sajnosan győzdöttünk meg róla, hogy az emlékirat valót mond. Azóta azonban sok idő telt el s úgy tudjuk, hogy e részben nagy mértékben javult a helyzet. A demokratikus elvek hódítanak s a tiszt urak kezdik belátni, hogy a durvaság nem ad tekintélyt s ha nekik fáj a felülről jövő durvaság, fáj az altiszteknek, meg a szolgáknak is.

Jövő heti cikkünkben a szolgák emlékiratát ismertetjük.

SZEMLE.

BELFÖLD.

A Máv. betegsegélyző-pénztár közgyűlése. A meghívó végre megjelent. A Máv. hivatalos lapjában és az egyes szolgálati és munkahelyeken a következő hirdetményt tette közzé a betegsegélyző-pénztár igazgatósága:

A magyar királyi államvasutak betegsegélyző-pénztára ez évi közgyűlését folyó évi május hó 28-án délelőtt 10 órakor, a Keleti p. u. indulási oldalán, a volt posta és távirda helyiségében tartja meg, melyre a tagok képviselőit megválasztott kiküldöttek ezennel meghívhatnak.

Napirend:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentései; a zárszámadás bemutatása s ezek alapján az igazgatóság és felügyelő-bizottságnak a felmentvény megadása.
2. Indítványok.
3. Az alapszabályok 24. §-ának 7. pontja értelmében az igazgatóságba 2 rendes és 2 póttagnak megválasztása; továbbá az alapszabályok 27. §-a értelmében — 3 rendes és 1 pótag — az új felügyelő-bizottság megalakítása.
4. Választott bíróság 5 rendes és 3 póttagnak megválasztása.

A betegsegélyző-pénztári tagok által megválasztott kiküldöttek figyelmeztendők, hogy a megválasztásukat igazoló

és szolgálati főnökük által kiállítandó meghívó-levélüket a közgyűlésre igazolás céljából okvetlenül magukkal hozzák.

A napirend 2. pontja alatt kerülnek tárgyalás alá a pénztár 2000 budapesti tagja által beterjesztett és a betegsegélyző-pénztár üdvs kiépítésére vonatkozó indítványok. A megválasztott küldöttek nagyobb része már birtokában van ennek az indítványnak és a szervezettől eddig még távolálló kartársainktól is azt az értesítést kaptuk, hogy teljesen egyetértenek az indítványok intencióival. Ami egészen természetes is, mert hiszen ezeknek az indítványoknak nincsen egyéb céljuk, mint hogy végre-valahára olyan intézménnyé alakítsák át a betegsegélyző-pénztárt, amely tagjainak betegség esetén megfelelő segítséget és a gyógyulás módját nyújtsa. Akik a küldöttek közül az indítványt még nem kapták meg, forduljanak érte lapunk szerkesztőségéhez.

Felkérjük az összes vidéki kiküldötteket, hogy rögtön Budapesten való megérkezésük után keressék föl a MAGYAR VASUTAS szerkesztőségét (VII., Csömöri-ut 28. sz.), ahol a közgyűlést és a betegsegélyző-pénztárt illető minden kérdésben kimerítő fölvilágosítást nyernek.

Vasutasok kirándulása Bécsbe. A budapesti bizalmi férfiak határozata értelmében folyó évi június hó 11-én, pünkösdkor Bécsbe kirándulást rendezünk. Felkérjük mindazokat a munkástársainkat, akik a kiránduláson részt akarnak venni, hogy azt a szervezőbizottsággal legkésőbb május hó 28-ig tudatni szíveskedjenek. Az utazás Marcheggon át történik. A Bécsben való tartózkodás két napra van tervezve. Indulás: szombaton este a nyugati pályaudvarról.

A Máv. kiállítása. A jövő esztendőben Milanóban, Olaszországban nemzetközi közlekedéstudományi kiállítás lesz. A kereskedelemügyi miniszter utasítása folytán a magyar kir. államvasutak illető közegei már serényen dolgoznak, hogy a hazai közlekedési, illetve vasuti ügy ezen a kiállításon méltóan képviselve legyen, mely célból a kiállítás szárazföldi közlekedéstudományi csoportjának retrospektív (visszatekintő) részében is egyrészt az 1897. évben Brüsszelben, valamint 1900-ban Párisban bemutatott, jelenleg a közlekedési muzeumban őrzött minták, rajzok és grafikonok, valamint vasutaink sajátosságát jellemző egyéb tárgyak fognak felhasználtatni, másrészt több új jármű és egyéb mintá fog elkészíttetni.

Ilyképen a milanói kiállításon a magyar kir. államvasutak hasonló módon fognak résztvenni, mint az 1900. évi párisi kiállításban, azon különbséggel, hogy Milanóban — esetleg egy berendezett vasuti mentőkocsi kivételével — járműveket természetben nem fognak kiállítani, a kiállítás retrospektív részének kidomborítása végett azonban a régebbi jellegű felépítményi anyagokból és jármű-mintákból — a közlekedéstudományi muzeum tárgyainak felhasználásával — többet fognak kiállítani, mint Párisban.

Továbbá ki fognak állíttatni Milanóban a közlekedési utak mentén felvett, az ország legszebb vidékét feltüntető, jelenleg a közlekedési muzeumban levő stereoszkopképek egy része, melyek úgy Brüsszelben, mint Párisban a látogatókra nagy vonzerőt gyakoroltak. A fentjelzett munkálatok a szállítási, őrzési és egyéb kiadásokkal együtt mintegy 100,000 korona költséget fognak okozni.

Ezeket olvassuk félhivatalos helyen a Máv.-nak a milanói kiállításon való részvételéről. A mi fölfogásunk szerint azonban ez a kiállítás nem fogja hű és találó képét adni a Máv.-nak. Sok hiányzik még hozzá. Ha igazán élethűen akarják a világnak bemutatni a mi m. kir. államvasutunkat, akkor állítsák ki mindazt, ami a Máv. rendszerét jelképezi. Állítsák ki azt a szájkosarat, amivel a Máv. alkalmazottaiba fojtják a panaszt és az az igaz szót és azt a korbácsot, amelylyel megfenyítik azt a Mávistát, aki elég vakmerő ahhoz, hogy véleményét és óhaját kockázt

tatni meri. Állítsák ki a Máv. szociálpolitikájának jelképét *Müller János* urat, állítsák ki *Murányi Gyulát*, *Keleti Ö.* Lajost s a többi típust, amely mind egy-egy jellemző vonását képezi a Máv. rendszerének. Állítsanak ki protekciós rendszert, a spicli-gazdálkodást és a vaskalaposságot feltűntető tárgyakat, vagy személyeket és állítsák ki végül valódi alakjában a Máv. betegsegélyző- és nyugbérpénztárát. Ha mindezt kiállították, akkor, de csakis akkor fogja a művelt Nyugat megismerni, hogy milyen magaslatán a kultúrának és szociálpolitikának áll a Máv. intézménye.

A zsirondistákról. Nincs hét, hogy ne kellene a magyar vasutas mozgalom ezen sajátos típusait tollhegyre szurnunk. Nem szívesen foglalkozunk velük, nem igen telik kedvünk benne, hogy különben egyéniségüknek szenteljük lapunk bármilyen szerény terét is. De kötelességünk beesületesen és minden erővel azon igyekezni, hogy a vasutasok szervezkedése és előrehaladása útjából minden akadályt elhárítsunk. Már pedig a mi vasutas-zsirondistáink — *eddigelé legálabb* — minden tettükkel és szavukkal annak a bizonyítékát adják, hogy útjában állanak a vasutasok céltudatos és sikeres szervezkedésének. Ezért hárul ránk az a kötelesség, hogy jóízűsünk ellenére foglalkozunk velük és megakadályozzuk a vasutasok nagy tömegének a megtévesztését.

Lapunk utolsó előtti számában kiméletlen szókimondással bíraltuk a zsirondistákat. Azóta közlőnyüknek két száma is jelent meg, de egy szóval sem reagáltak a mi cikkünkre. Meglehet azért, mert elfogta őket a röstelkedés és a magabaszállás. Meglehet azért, mert a mi bírálatunk minden egyes szava a tisztá igazság volt és inkább kevesebbet mondunk, mint többet. Hogy melyik föltetésünk felel meg a valóságnak, azt egyelőre nem ítéltjük meg, és így *egyelőre* fölfüggesztjük ítéletünket.

Két dolog azonban megérdemli, hogy a nagy nyilvánosság előtt tegyük szóvá. A Vasutasok Lapja utolsó száma hetet-havat badar össze a vasutas-szövetségről (ugyanis ezzel házálnak most a mi zsirondistáink) és egyebek között azt írja, hogy:

A munkások azonban tovább mentek a saját újukon, kidolgoztak egy szövetség tervezetét, melyhez *ép e sorok írója adta meg lapjukban az utmutatást* és karácsonykor össze is hívtak egy országos munkás-gyűlést, amelyről a legnagyobb presszóva' igyekeztek felülről a résztvevőket elriasztani, úgy, hogy sajnos, igen kicsi volt a kikiűldöttek száma, elfogadták a szövetséget és az alapszabályokat fel is terjesztették.

Nem szállunk pörbe a cikkírónak, *Breuer* Ferenc urnak az üres szalmacséplésével. Csak egy hencégését akarjuk a kellő mértékére leszállítani. Igaz, hogy *Breuer* ur (akkor még nem ismertük eléggé) «Globus» álnév alatt néhány cikket írt annak idején a Magyar Vasutasba. De szövetségről írt cikkei nem feleltek meg a rendeltetésüknek. — Meg is írtuk rögtön az első cikkhez csatolt szerkesztői megjegyzésben, hogy véleményünk eltérő. De «utmutatás a szövetség tervezetének a kidolgozásához» a legkevésbé volt *Breuer* ur folytatólagos szóhalmaza. Ez megrágalmazása a szervezett vasutasok szövetség-tervezetének. *Breuer* urnak tudnia kellene, hogy — legyünk enyhék — tévedett. A Globus-cikkek 1904 októberében jelentek meg, a szövetség alapszabály-tervezetét pedig már az 1904 évi szeptember 11-én a Tattersallban megtartott nagygyűlés elfogadta és nyomban azután fölterjesztettük jóváhagyás végett a minisztériumhoz. Tehát éppen egy hónappal előbb terjesztették föl a kormányhoz, mint amikor az «utmutatás» napvilágot látott. És ez minden esetre előnyére válik azoknak alapszabályoknak.

A másik megemléstreméltó dolog a zsirondisták állásfoglalása a Máv. betegsegélyzőpénztára reformját célzó mozgalmához a szervezett vasutasoknak. Lapjuk utolsó szá-

mában ismertetik budapesti társaink által betérjesztett indítványokat és ennek kapcsán a következőket írják:

Azt a 2000 aláírást, aki összegyűjtötte, *okos és humanus munkára vállalkozott*, kívánjuk, hogy sikerüljön legyen, de — bár tévednénk — félünk, hogy az idén még nem érnek el semmit sem...

... Mi mindenesetre sok szerencsét kívánunk a kérvényezőknél, kérelmük mindegyik pontja méltányos és jogosult és megérdemli, hogy sikere legyen.

Most csak szerencsét kívánunk, de ha kísérletük az idén nem sikerülne, ott leszünk jövőre mi is a küzdők között; az idén csak azért nem foglaltunk előbb állást, mert lapunk akkor alakult, midőn már a betegpénztár-mozgalom javában folyt.

Szerencsét és sikert!

Egy kis «tévedést» itt is elkövet *Breuer* ur, mert nyilván ő írta ezt a cikket is. Nem áll ugyanis, hogy amikor lapjuk megindult, már javában folyt a betegpénztár-mozgalom. Lapjuk első száma március elején jelent meg, a betegpénztár közgyűlésére való készülődést pedig csak április közepén indították meg a szervezett vasutasok. Egyszerűen úgy áll a dolog, hogy a zsirondisták csak a szájukkal mozgódnak, csak frázisokkal akarják boldogítani a vasutasokat, tettekre, cselekvésre teljesen képtelenek.

Egyebekben azonban az ismertett nyilatkozat egészen tisztességesnek és korrektnek látszik. Ha következetesen így viselkednének a mi zsirondistáink, el lehetne feledni a multjukat. Ha a szervezett vasutasok törekvéseit árulástól és kétszínűségtől menten, becsületesen támogatnák, nem törődnének vele, hogy görényeknek, fölfujt békáknak stb. nevezett el minket. De nem igen lehet a tisztességükben bízni. Amit éppen a betegpénztári mozgalom ötletéből is bebizonyítottak. *Breuer* ur ugyanis egy szájjal hideget is és meleget is fúj egyszerre. «Munkatársa» ő egy ujonnan megindított boulevard-lapnak. Ebbe is írt cikket a betegpénztárunkról és ebben — régi szokásához híven — megmarja azokat, akikről ugyanő a másik lapjában dicsérő és elismerő szavakat zengedezett. Ezt írja ugyanis:

Természetes, hogy mivel a vasutasok legszóbó rétege tagja a pénztárnak, (a hivatalnokok, kikre nem kötelező a tagság, óvakodnak belépni) az igazgatóság sanda szemmel tekint a reformtörekvések felé, mert szocialista befolyásnak tulajdonítja a mozgalmat. Már előre *vádol*, ahelyett, hogy orvosolna. Ez régi recept. Az igaz, hogy megvan a hajlandóság bizonyos körökben, a pénztári tagok elégedetlenségét kihasználni és az *ellenzéki szervezkedés is a vasúton kívül álló elemek műve*...

Igazi, tisztavérű zsirondista eljárás. Az egyik oldalon támogatja a szervezet törekvéseit, a másik oldalon pedig megrágalmazza és hátba támadja. A zsirondistáktól ezt nem vesszük rossz néven. Kutyából sohse lesz szalonna! Csak azt találjuk különösnek, hogy dr. *Vázsonyi Vilmos*, ennek a lapnak a főszerkesztője megengedi, hogy lapjába a zsirondista alattomoság és gyűlölködés tombolja ki magát. Ezze, ugyancsak nem nagy népszerűséget szerez a szervezett vasutasok között a lapvállalata számára.

KÜLFÖLD.

A washingtoni nemzetközi vasúti kongresszus. A VII. nemzetközi vasúti kongresszus május 4-ikén kezdődött és 13-ikáig tart Washingtonban. Az egyes kormányok és vasutagazgatóságok kiküldöttéi május 1-én gyűltek egybe New-Yorkban és innen külön vonatokkal Philadelpián át, ahol a híres Balduin-féle lokomotivgyár megtekintése volt tervbe véve, Washingtonba utaztak. A program röviden a következő volt: Május 3-án beiratkozás az osztályokba. Május 4-én a kongresszus ünnepélyes megnyitása, az elnök és az elnökség megválasztása és az egyes (öt) osztályok megalakítása. Május 5-én kezdődtek a tulajdonképeni munkálatok és tanácskozások, melyek május 13-ig fognak tartani. A „program” javarésze az efajta

kongresszusoknál természetesen cécből és dinom-dánomokból szokott állani. Így itt is. *Roosevelt* elnök a delegáltak tiszteletére *fogadó-estélyt* rendez. Az amerikai vasutak a kongresszuson résztvevők számára két *kirándulást* rendeznek, az egyiket Pittsburgba, Clevelandba, Bostonba és Montrealba (az ut hossza 15,200 mf), a másikat Altoonán át Pittsburgba, Cincinnatiába, Saint-Louisba, Chicagoba, Buffalóba (innen a Niagari víz-esések megtekintése), Schenectadyba, Bostonba és Montrealba (az ut hossza 2000 angol mf). Ez a két kirándulás május 14-től május 30-ig fog tartani. A kirándulókat nagy kényelemmel felszerelt külön vonaton fogják szállítani. A kongresszusra körülbelül 1500-an jelentkeztek, 400-an az Egyesült-Államokból, 350-en más angol nyelvű államból és 750-en az európai kontinensről. A magyar delegáltak ezek: a magyar kir. kormány részéről: dr. *Mentsik* Ferenc, keresk. min. osztálytanácsos, dr. *Lers* Vilmos osztálytanácsos, *Söpkéz* Sándor vasúti és hajózási főfelügyelő, dr. *Szűts* Andor min. segédtitkár; a magyar kir. államvasutak igazgatósága részéről pedig *Tolnay* Kornél üzletvezető, aki előadást is tart, továbbá *Szlabey* Ernő és *Stiffson* Emil főfelügyelők. A kongresszussal egyidejűleg vasúti kiállítást is rendeztek Washingtonban.

Nemzetközi szövetség. A *Magyar Vasutas* egyik utolsó számában Veridicus mint a jövőben elérendő célt elgondyozta a vasutasok nemzetközi szövetségét. Ez a szövetség nem a jövő feladatai közé tartozik, mert már van ilyen szövetség: a *közlekedési és szállítási vállalatok alkalmazottainak nemzetközi szövetsége*. Székhelye Hamburgban van és titkára Herman *Jochade* kartársunk, a német vasutas-szövetség ernyedetlen tevékenységű titkára és a «Weckruf der Eisenbahner» (Vasutasok ébresztője) című német testvér-lapunk szerkesztője. A szövetség kiterjed egyelőre Ausztriára, Olaszországra, Franciaországra, Portugáliára, Északamerikára, Belgiumra, Németalföldre, Németországra, Svéd- és Norvégországra. A nemzetközi szövetséghez eddig csatlakozott szervezetek mintegy 200,000 tagot képviselnek. A közeljövőben megvalósuló és már most bejelentett csatlakozó szervezetekkel együtt a tagok száma meg fogja haladni a félmilliót. Ha a magyarországi vasúti alkalmazottak szövetsége megvalósul, mindenesetre módját kell ejteni annak, hogy megfelelő alakban szintén csatlakozzon a nemzetközi szövetséghez és részese legyen annak az óriási erkölcsi és anyagi erőnek, amit a nemzetközi szolidaritás nyújt.

Francia vasutasok kongresszusa. Francia szervezett kartársaink a lefolyt héten tartották meg Párisban ezidei kongresszusukat. A kongresszuson képviselő volt az ország szervezett vasutasainak túlnyomó nagy része. A szervezkedés fejlődéséről szóló beszámoló konstataulta, hogy az országos szövetség tagjainak a száma egyre szaporodik és már elérte az 55,000-et, magába foglalva az összes vasúttársaságok alkalmazottait és pedig minden szolgálati ághoz tartozókat és munkásokat egyaránt. Elhatározta többek között az országos kongresszus, hogy egész Franciaországban, minden városban és községben, ahol jelentékenyebb számú vasúti van, egy napon gyűléseket tartsanak a *tisztességes nyugbér* kivívása érdekében. Azonkívül határozatba ment, hogy a szervezett francia vasutasok erőyes mozgalmat indítanak avégből, hogy 1906. máj. 1-től kezdve a napi munka- és szolgálati idő *nyolc órában* állapíttassék meg.

Vasutassztrájk Orosz-Lengyelországban. Varsói távirat azt a hirt hozza, hogy e hónap 14-én ó-naptár szerint, ami a mi időszámításunk szerint 27-ének felel meg, az *összes vasutakon és postahivatalokban általános sztrájk* készül. A hír megbízhatóságát megállapítani nem igen lehet, de az oroszországi forrongás mellett igen könnyen megfelelhet a valóságnak.

A Máv. betegsegélyző-pénztár reformjához. II.

A fizikai gyógymód az általános gyógyászatban, dacára a sok ellenségének, mégis mindjobban fejlődik. Alkatrészei: a vizgyógyászat összes tartozékaival (ledörzsölés, begöngyölítés, a gőz alkalmazása, hűtési eljárás, massage, öntés stb., stb.), a gyógy-gimnasztika, nap- és légfürdők, a villanyozás stb. Tehát valamennyi procedura *gyógyszer* nélkül alkalmaztatik, ami magában véve is úgy a beteg, mint a pénztár javára válik. És ha elmondtuk kritikánkat az orvosok kerékkötése fölött, nem hagyhatjuk szó nélkül a betegek téves felfogását sem a természetes gyógymód alkalmazása iránt. A beteg annyira hozzászokott a recipéhez, hogy el sem képzelhet gyógyítást recipe és patika nélkül. Azt hiszi, hogy az orvos, aki a természetes gyógymódot alkalmazza ott, ahol lehet, nem az ő érdekét tartja szem előtt, mert «még gyógyszert sem rendel». Hát hogyan gyógyuljak meg? kérdi a beteg, mikor gyógyszert sem rendelnek!

A beteg felfogása ebben az irányban téves, de nincs mit csodálkoznunk rajta, különösen a Máv. betegsegélyző-pénztárban, mert ott nem csak nagyban megy a receptgyártás, hanem hiányzik is a berendezkedés a természetes gyógymód alkalmazására. Másrészt hozzászoktunk a gyógyszer alkalmazása által nyújtott kényelemhez, mivel a gyógyszer szedésével testünk teljesen passzív, nincs alávetve semmiféle procedúrának, hanem csupán a gyomrunkba dobjuk a gyógyszert és a többit rábizzuk a szer csalahatalmára és a türelmes gyomor tevékenységére. Ez áll belső betegségeknel, idegességnél, csúzos bántalmaknál stb. Ez utóbbi baj gyógyulásánál a belsőleg veendő szerek mellett még egy rakás folyadékot és kenőcsöt is szoktunk kapni, hogy külsőleg is dörzsölgessük a beteg, fájós testrészt. Tehát a megszokott «kényelemről» is le kell mondanunk, noha ez a kényelem igen sok esetben épen egészségünk rovására történik. Amint tehát az orvosokat kell szorítani a természetes gyógymód alkalmazására, épügy kell az embereket nevelni ennek a gyógymódnak elfogadására.

A *betegségek megelőzése* igen fontos szerep az ember egészségügyében. Lényeges szerepe a közegészségre nézve félreismertetlen, mert azt mindenki tudhatja, hogy az ellentálló képesség fokozása a betegséggel szemben minden esetre előnyösebb, mintha bevárjuk, míg a betegség leüt a lábunkról. És ennek egy dűli módja a fizikai gyógymód alkalmazása, az edzés és a szervezet összhangu működésének rendbeszedése, még mielőtt elkészünk vele.

És itt elsősorban az ugynevezett *tisztasági fürdőkkel* kezdetjük. Igen sok és ezek közt igen súlyos, ragályos betegségek vehetjük elejét, ha testünket sűrű fürdés által tisztán tartjuk *Hetenkint legalább egyszer szükséges* ilyen fürdőt használni. És a Máv.-nak könnyű szerrel áll módjában ilyen fürdőket azon helyeken felállítani, ahol *nagyobb műhelyei* vannak. Mert itt megvan a *vízmelegítő*, a *gőzfejlesztő* és a *szivattyúgép*. Tehát a főfeltételei a fürdőnek megvannak, de megvan egyszersmind a mód is ilyen helyeken a vizgyógykezelést bevezetni. A fürdő bizonyos sorrendben való használatra ingyen álljon a pénztár tagjainak és hozzátartozóiknak rendelkezésére. Tehát ide sem kell más, mint egy kis jóakarát és fokozatosan lehet az ügyet a pénztár tagjai javára fejleszteni.

Nézzük most már azon betegségek nemét, melyek a fizikai gyógymód alkalmazásával sikeresebben gyógyíthatók, mint a recipés gyógykezeléssel és itt alapul vesszük az egyedüli munkásgyógyintézetet, melyet az ált. munkás-betegsegélyző-pénztár tart fenn tagjai részére.

A *belső betegségek*ből jó eredménnyel kezeltettek itt: a *légzőszervek* bántalmai, az

emésztési zavarok, a csúzos bántalmak, izületi lobok, ólommérgezési esetek, általános kimerülés stb., stb. — Az *idegbajokból*: ált. ideggyöngeség, zsábák és hűdések, álmatlanság stb., stb. — A *sebészi esetekből*: sérülések, rándulások, csonttörések, kötszöveti lobok, ficamok utókezelései, derék, zsába, inhuvelylob stb. — A *húgy- és ivarszervi bajok* stb. Ezek a betegségek esetek részint mint *munkaképtelenséget* okozott bajok, részint olyan stádiumban gyógykezeltek már, mikor még nem okoztak munkaképtelenséget.

Az évi forgalom ezen az osztályon 4348 egyén volt (férfi és nő) és hogy mindjárt az eredményt is kimutassuk, megjegyezzük, hogy a kezelték közt 3762 százalék táppénzes és 6238 százalék nem táppénzes volt. Ez utóbbi szám amellelt tanuskodik, hogy a betegségek *megelőzésére*, tehát edzőkurára és az ellentálló képesség fokozására több egyén szorul, mint amennyi a táppénzesek allományába kénytelen menni. És ennek *megelőzése* első sorban az alkalmazott érdeke, mert a keresetének csak 50 százalékát kapja táppénzben, a másik 50 százalékot elveszti, ha a betegség munkaképtelenné teszi őt. Tehát, ha van mód arra, hogy az alkalmazott munkaidejének elvesztése nélkül, minden anyagi hátrány nélkül, őt, többé-kevésbé súlyos betegségek bekövetkezése ellen megvédeni lehet olyan időben t. i., mikor a munkaképtelenséget okozó betegség tünetei ugyan már megvannak, de még nem verték le lábáról, minden esetre az illető alkalmazott kiszámíthatatlan előnyére válik.

És a pénztár, amellelt, hogy ilyen berendezkedés által emberséges munkát végez tagjai javára, még tetemes megtakarításokat is ér el úgy a gyógyszerekben, mint a táppénzben.

Azután itt vannak még a súlyos betegségek után gyakran szükséges utókezelések, részint a masszáz stb., részint az edzés útján, hogy a betegséget kiállott egyén egy kissé megerősödjék és a betegségbe való visszaesés ellen védve legyen. Ennek előnyei szintén megoszlának úgy a pénztári tagra, valamint a pénztárra nézve.

Ha most már figyelembe vesszük, hogy a vizgyógyintézetben gyógykezelt 1—1 beteg 366 koronába, 1—1 kezelés költsége átlag 36 fillérbe kerül, akkor megtudjuk az alapot a további számítások megejtésére és a pozitív adatok megállapítására.

De nézzük meg a Máv. betegsegélyző-pénztárának 1903. évi jelentésének adatait és vezessünk le azokból néhány következtetést, hogy közelebb juthassunk célunkhoz. A betegségek esetekből csak néhányat szedünk ki az igazolására, hogy hány esetet lehetne *gyógyszerek nélkül* a fizikai gyógymód alkalmazásával gyógyítani:

Vérszegény volt	256	eset
Idegzsábák	1935	»
Idegesség	865	»
Hörghurut	4899	»
Hurutos bántalmak	6767	»
Gyomor- és bélbajok	14956	»
Váltóláz	8863	»
Csúz és köszvény	23800	»
Rándulások	1233	»
Összesen	63574	eset.

Megengedjük, hogy ezen esetek között volt olyan is, mely esetleg nem volt alkalmas a fizikai gyógymód alkalmazására, viszont azonban figyelmen kívül hagyunk sok olyan körnemet, mely alkalmas let volna erre a kezelésre, tehát körülbelül megtaláljuk az esetekben az egyensúlyt és mondhatjuk, hogy a pénztári tagok összes betegségek esetének mintegy 50 százaléka alkalmas lehetett a természetes gyógymód szerinti kezelésre.

És ha most már a *gyógyszerköltség* átlagszámítása szerint keressük az adatot, akkor azt találjuk, hogy a Máv. betegsegélyző-pénztára ezen gyógymód alkalmazása folytán, — az 1903. évi gyógyszerköltséget véve

alapul: mintegy 157,000 K-t takaríthatott volna meg *gyógyszereken*. Ha ezen összeghez még hozzáadjuk az ugyanabban a kimutatásban elszámolt 34,974 koronát különféle fürdő-kiadásért, bátran mondhatjuk, hogy legalább 190,000 koronára tehető a *gyógyszer megtakarítás*.

A *táppénz* megtakarítása a tagok munkaképtelenségét okozó betegségek *megelőzésében* találja számadását, amit számokban kifejezni nem lehet, de azt hisszük, hogy az erre vonatkozólag elmondottakra való tekintettel, mindenki tisztában lehet afelől, hogy a táppénzben is tetemes megtakarításokat lehet elérni és a megtakarított összegek felhasználásával a Máv. alkalmazottainak egészségügyi érdekeit hathatósan megóvni és fejleszteni.

Ha figyelembe vesszük, hogy egy kezelés az Ált. munkás-betegsegélyző-pénztár vizgyógyintézetében 36 fillérbe került, ha továbbá tekintetbe vesszük, hogy a Máv. betegsegélyző-pénztára az 1903. évről szóló kimutatása szerint 13 gőz- és kádfürdőt már fentart, akkor tisztán áll előttünk a számítás, hogy *csekély összegű beruházással* a már fennálló fürdőket vizgyógyintézetekké lehetne átalakítani és a megtakarított gyógyszerköltségekből újakat építeni. A fentartásuk olcsósága és a táppénzben elérendő megtakarítás igen rövid idő alatt visszatéríti a befektetett tőkét.

Ilyen nagy pénztárnál, mint a Máv. betegsegélyző-pénztára, mely a 3 százalékos kulcs szerint szedi a járulékokat, kell hogy a biztosított alkalmazottak és munkások *egészségének megóvása* és a *tömeges megbetegedések megelőzése*, valamint a *munkaképtelen betegek legmesszebbmenő segítése* legyen a főcél. És ennek a nagy és humanitási célnak alá kell rendelni minden egyéb célt.

A kifejtettek szerint meg van a mód mindannak létesítésére, amit a modern gyógytudomány a szenvedő ember javára megállapított, a Máv. betegsegélyző-pénztárának alkalmazottain a sor, hogy követeljük.

K—r.

Gödöllői osztálymérnökség.

(Ipari munkások helyzete.)

Régi dolog az, hogy az osztálymérnökségeknél alkalmazott ipari munkások helyzete a leggyalázatosabb. A műhelyi munkások egyezményben dolgoznak és így alapbérükre bizonyos százalékot keresnek, a fűtőházak ipari munkásai pótbért kapnak, — a pályafentartás ipari munkásai azok, akik gyalázatosan kevés napibértükön kívül semmit sem kapnak. Pedig legtöbb esetben a munkájukat távol a beosztási helytől, a vonalakon önállóan kell végezniük. A pályafelvigyázók nagy része nem ért a szakmunkához és aki ért, az is legfeljebb egy szakmához ért. Hogy azután a munkás issza meg ennek a levét, az természetes.

A nyugbérrel is c fán állnak. A kerületi és központi bizottságok főmuftijai mindig azt hangoztatják, hogy a «műhelyi munkás» alatt a kereskedelmi miniszter az ipari munkásokat értette és ezeknek akarta azt a «kedvezményt» megadni, hogy 30 év után nyugbérjogosultak legyenek. Hát az igaz, hogy a műhelyi segédmunkásokat már megfosztották az alapszabályszerű jogaitól, de azt még nem hallottuk, hogy az osztálymérnökség ipari munkásai be lettek volna sorozva a 30 év után nyugbérjogosult tagok közé. Hogy minő helyzetük van az osztálymérnökségeknél alkalmazott ipari munkásoknak, bemutatjuk a gödöllői, tehát a fővárosban székelő osztálymérnökségnél levő állapotokat.

A *legjobb*, már hosszú évek óta alkalmazásban levő munkás napibére 4 korona. De ezt csak néhányan kapják, mert a legtöbb ipari munkás fizetése 3 kor. 20—3 kor. 40 fillér, sőt vannak 2 kor. 80 fillérrel is. Hidak mázolásánál, ami a szó legszorosabb értel-

mében életveszéllyel jár, távol a fővárostól 3 kor. 80 fillér a napibér, minden pótlék nélkül. De a fenti munkabérek is télen 20—40 fillérrel redukálva lesznek. Az iparosokhoz beosztott segéd munkások, akik legtöbb esetben ipari munkát végeznek, 2—2 kor. 40 fillért kapnak. Ha javítást kérnek, ígéretet kapnak, de ha az ígéret kevés, ijesztik a munkásokat, hogy a pályafentartás «feloszlik», a munkát «privát vállalkozó fogja készíteni.»

A rendes munkaidő 11 óra. De erre is ráfizetnek, ha vonalra mennek, mert reggel korábban, este később érkezők haza. Míg a többi szolgálati ágaknál a munkások havonként kétszer kapnak fizetést, addig a gödöllői o. m.-nél havonként egyszer és pedig minden elseje után való szombatot fizetnek, úgy hogy 5—6 hétig kell várni nyomorúságos bérükre.

Veninger oszt. főmérnök idejében vonalra való küldetéskor valami pótlékot kaptak, most hónapokon keresztül vannak vonalon, anélkül, hogy hazamehetnének, vagy valami pótlékot kapnának. Idő és utalványmegtakarítás szempontjából azonban megkövetelik, hogy a munkások a munkahelyen aludjanak.

E hónap elején körülbelül két-három hónapra tartó munkára ácsok, kőművesek, málázók és azok segéd munkásai lettek Gödöllőre kiküldve. Haza csak hetenként egyszer mehetnek, éjjeli szállás pedig az este 10 órakor megérkező helyi vonat. De ez a legjobb eset, árokparton, valamely bódében a pusztá földön való alvás nem tartozik a ritkaságos közé az osztálymérnökségeknél. Csoda-e azután, ha a munkások megbetegednek? Mindehhez járul még az is, hogy a pályafelügyelők folyton hajszoják őket.

Az ilyen munkaviszonyok alkalmasak arra, hogy helyzetük tudatára ébresszék a munkásokat. A szervezkedés révén ők is kivívhatják a tisztességes és emberhez méltó munkaviszonyokat.

A vasutasok lakás-ügye.

Egyéb sok bajunk mellett szomorúan kiváló helyet foglalnak el a lakás-mizériák fölötti jogos panaszok. A fővárosban is, a vidéken is sok kellemetlenségnek, tömegtelen bajnak a kuforrása a vasutasok lakás-ügyének a rendetlensége.

A fővárosról közismertes, hogy nincs egyetlen nagyvárosa Európának, ahol a munkálkodó nép olyan egészségtelen és drága lakásokban volna kénytelen meghuzni magát, mint épen Budapesten. Valóságos csapás a dolgozó százazrekre nézve a főváros nyomorúságos lakásviszonyai.

A fővárosi statisztika hivatalos adatai a következő végtelenül elszomorító képét adják a budapesti lakásviszonyoknak:

Budapesten volt az 1901. évben 144,100 lakás, összesen 250,000 szobával; az ezekben elhelyezett lakosság 700,000 lelket számított. Az összes lakásokból az 1 szobás lakás 58.8 százalékot, azaz 85,000 lakást tesz, 2 szobás lakás 23.9 százalékot, azaz 34,500 lakást tesz, 3 szobás lakás 10.0 százalékot, azaz 14,400 lakást tesz. 4—5 szobás lakás 6.0 százalékot, azaz 8600 lakást tesz. 6 és több szobás 1.3 százalékot, azaz 1600 lakást tesz.

Látnivaló, hogy Budapesten az egyszobás lakás tulnyomó számban van meg; s e legkisebb lakások száma jóval több az összes lakások felénél. Továbbá, hogy a három és ezen fölül szobaszámmal bíró lakások csak 17.3 százalékát teszik az összes lakásoknak. Egybe hasonlítva ezeket az adatokat, az ausztriai nagy városok viszonyaival, a következő szomorú párhuzam áll előttünk:

Budapest. Egyszobás lakás 58.8, kétszobás lakás 23.7, három-ötszobás lakás 16.0, hat és több szobás lakás 1.3.

Bécs. Egyszobás lakás 3.1, kétszobás lakás 22.9, három-ötszobás lakás 54.0, hat és több szobás lakás 19.1.

Grác. Egyszobás lakás 10.9, kétszobás lakás 24.9, három-ötszobás lakás 40.4, hat és több szobás lakás 23.8.

Trieszt. Egyszobás lakás 6.9, kétszobás lakás 26.7, három-ötszobás lakás 41.8, hat és több szobás lakás 24.6.

Prága. Egyszobás lakás 11.6, kétszobás lakás 31.5, három-ötszobás lakás 37.4, hat és több szobás lakás 19.5.

Brünn. Egyszobás lakás, 3.1, kétszobás lakás 35.9, három-ötszobás lakás 41.8, hat és több szobás lakás 19.2.

Ha nézzük, hogy ezen lakásokban miképp oszlik el Budapest népessége:

Az egyszobás lakásokban találunk 365,000 lakót. A kétszobás lakásokban találunk 180,000 lakót. Összesen tehát 545,000 lakója Budapestnek egy- és kétszobás lakásban kénytelen meghuzódni!

A háromszobás lakásban találunk 77,000 lakót, a négy-ötszobás lakásban találunk 56,000 lakót, a hat és több szobás lakásban találunk 15,000 lakót s összesen csak 148,000 lakó van Budapesten, ki három és több szobás lakásban lakik. Az egyszobás lakásokban átlag 4.3 egyén esik egy szobára! A kétszobás lakásokban is még 2.6 egyén jut egy-egy szobába s a lakosság e sűrűségi foka csak a három és több szobás lakásoknál száll alá 1.8—1.2-re.

Ez idő szerint Budapest lakosságának 10.8 százaléka, vagyis 77,696 személy tulzsfolt lakásban tengeti életét és míg 1881-ben csak 4785 tulzsfolt lakásról számol be a statisztika, addig 1901-ben ezen szám már felemelkedett 9518-ra. Ezek a tulzsfolt lakások valóságos fészkei a tuberkulózisnak, alkoholizmusnak és venerikus bántalmaknak, amelyek évről-évre az áldozatoknak valóságos hekatombáit szedik.

A lakberek magasságáról áttekinthető statisztikánk nincsen. De közismertes, hogy minél kisebb a lakás, aránylag annál drágább. A szerény keresetűek — és ezek közé tartozik a vasuti alkalmazottak óriási többsége — nemcsak egészségtelen és minden tekintetben meg nem felelő lakással kénytelenek megelégedni, hanem még drágábban fizetik is meg lakásukat, mint a vagyonosak. A legrosszabb a helyzetük épen a vasuti alkalmazottaké e tekintetben. Az állomások és műhelyek majdnem kivétel nélkül a város külső részében vannak, a vasuti alkalmazottak tehát kénytelenek vagy nagy idővesztéssel távolabb fekvő lakást bérelni vagy pedig a külvárosok drága, egészségtelen bérkaszáryaiban kell lakniuk.

Hozzájárul a budapesti vasuti alkalmazottak nagy részére egy speciális veszedelem. Főlépül az István-telki főműhely, amely a Nyugoti műhelyt fogja pótolni. Az V. osztály mintegy 200 alkalmazottal máris átköltözött az új műhelybe és a többi rövid idő múlva fogják áthelyezni. Mit csináljanak már most azok a munkástársaink, akiknek eddig a fővárosban volt lakásuk és most egy órányira a fővárostól lesz a munkahelyük? Az új műhely környékén kevés a lakás. Ott nem kap az 1700 alkalmazott lakást. Maradjanak ezek a főváros drága és egészségtelen lakásaiban és órákig vándoroljanak a munkahelyre? De akik lakást kaptak az új műhely közelében, azoknak sincs okuk az ujjongásra. Még át sem helyezték az egész Nyugoti műhelyt és máris óriási módon megdrágultak a közelben levő legszerényebb lakások. Nincs különbség a fővárosi és az ottani lakberek között.

Ha legcsekélyebb érdeke volna is a Máv. intéző köreinek szociálpolitikai kötelességeik iránt, nem mulasztották volna el olcsó és egészséges lakásokról gondoskodni az új műhely közelében. De a Máv. intéző köreinek az alkalmazottak jóléte okozza a legkevesebb gondot.

Itt alkalmoszerű lesz egy fontos kérdést megvilágítani. Lapunk utolsó számában említett tettünk arról, hogy bizonyos, igen korlátozott összeget bocsátott az állami költségvetés a Máv. rendelkezésére olcsó és egész-

séges munkáslakóházak építésére. Olyan csekély ez az összeg, hogy csupán porhintés a közvélemény szemébe. Abból ugyan edeskevés munkáslakóház fog épülni. Ami nem is olyan nagy baj. Mert a munkásoknak nincs okuk valami tulságosan rajongani a munkaadók által épített és rendelkezésükre bocsátott lakásokért. Ezek ugyanis a legalkalmasabbak arra, hogy még fokozzák az alkalmazottak függő helyzetét és elnyomatásukat.

Legvilágosabb példája ennek épen a Máv.-nak minden munkástelepe. Az Északi főműhely és a gépgyárak munkástelepe, az úgynevezett Jancsitelep például valóságos rabszolgákka süllyesztí az ott lakó munkásokat. A műhelyfőnökség ellenőrzí és valósággal inkvizítori éberséggel figyelí az ott lakó munkások családi életét, minden lépését, szavát. Megegett, hogy csak egy jellemző példát említsünk, az az eset, hogy a Jancsitelepen lakó két munkás felesége összepörölt és e miatt Müller Jancsi (keresztapja ennek a telepnek) a férjeket büntette meg.

Hasonló a helyzet a Máv. vidéki munkástelepén is. Piskin például a munkástelephez vezető ut a műhelyiroda előtt visí el, ahol Árgus-szemekkel őrzik, ki megy és jön a munkástelepről. Valóságos vesztegzár alatt állanak ennek folytán a piskii munkások. Mintha khinai fallal volnának a nagyvilágtól elzárva. Ennél teljesebb rabszolgaság nem is képzelhető.

Elképzelhető, hogy milyen lehet azoknak a munkásoknak a helyzete, akiket a Máv. nemcsak a munkából bocsát el, de egy-szersmind a lakásból is kidob! A munkaadó által épített lakásban levő munkás láncokkal van odabilincselve a függő helyzetéhez, még kevesebb a mozgási szabadsága, mint a többi munkásnak. Ebből tehát nem kérünk. Ez nem javulása, hanem rosszabbodása volna a Máv. alkalmazottak helyzetének.

Van azonban más megoldása a megoldásra sürgősen megérett lakáskérdésnek. S ez az állami vagy városi támogatással, esetleg — de a legkritikább esetben — a munkaadó vállalat anyagi segítségével létesült munkáslakóházak építí szövetkezetek révén. A külföldön ennek számos tanulságos példáit látjuk.

Épp a napokban olvastuk egy ily irányú berlini kísérletről, amely teljesen bevált.

Egyike a mintaszerűen jól sikerült ily szövetkezetnek, amelyet a berlini közuti vasutársaság alkalmazottai teremtek meg. A szövetkezetnek a megalapításkor 44 tagja volt. Az alapszabályok szerint a kitűzött cél az, hogy a szövetkezeti tagoknak egészséges, olcsó és csak bizonyos körülmények között felmondható lakást biztosítson. A szövetkezet emellett a következő előnyöket biztosítja tagjainak:

A tagoknak és özvegyeiknek élethossziglan, illetve az özvegyiség tartamára lakást nyújt. A nyugalomba vonult alkalmazott tehát lakásából ki nem küldhető.

A tagok a tiszta nyereségben részesednek. Ennek ellenében a fölvevő tag 1.50 márka belépődíjat és hónaponként legalább 1 márka tagdíjat fizet.

A szövetkezetért minden tag személyenként 300 márkával kötelezettségben van.

Egy üzleti rész 300 márka, egy személy legfeljebb 10 részt jegyezhet. A 2-ik, a 3-ik, stb. rész akkor jegyezhető, ha az előtte levő üzletrészt teljesen befizette a szövetkezet tagja.

A tartalékalap az évi tiszta nyereség 10 százalékából és a belépő-díjak 75 százalékából alakíttatik.

Az újítási tartalék részére az építési tőke 1 százalék tiszta nyereségből levonandó.

A segítő-alap részére a tiszta nyereségből 4 százalékot vonnak le.

A szövetkezetnek megalakulása után fél év múlva 600 tagja és 400,000 márka készpénze volt, úgy hogy az építés megkezdését azonnal foganatosították. A vasutársas-

az ország közgazdasági érdekei iránt, hogy a nemzetközi sinkartellhez is hozzájáruljon a mai szomorú ipari és különösen vasutépítési viszonyok között, ezt még a vaskartellről sem tudjuk feltenni, pedig ez sokra képes, kivált miután *maga az állam is részt vesz a maga vasműveivel ebben a kizsákmányoló szövetségben.* Hja az a nemzetköziség, amely a kizsákmányolást célozza, az szent és sérthetetlen; ellenben a kultura és a nyomorgó milliók megvédésére szolgáló nemzetköziség halálos bűn!

✚ **Betörés a ferencvárosi állomáson.** A ferencvárosi állomáson egymást érik a betöréses lopások. Április 29-én betörték szertárba és elloptak 2 tisztibundát, 8 vörösréz-kalapácsot, 3 francia kulcsot és egyéb holmit. Május 9-én éjjel az asztalos-műhelyt fosztogatták a betörők és sok magán- és állami holmit cipeltek magukkal. Másnap éjjel ismét ellátogattak ezúttal a művezető irodájába és a kézi szertárba, ahonnan sok értékes tárgyat loptak el. A makacs és szorgalmas betörőknek eddig még nem jutottak nyomára.

A vasúti munkások egészségének a védelme. Érdekes intézkedést létesítettek a vasúti munkások egészségének a megóvására a napokban. Természetesen nem nálunk, hanem a külföldön, még pedig Németországban. A Berlin melletti Grunewald állomáson nagy porfelszívótelepet létesítettek a vasúti személyszállító kocsik tisztogatása céljából. *Budde* porosz vasutügyi miniszter azonkívül rendeletet bocsátott ki, amelyben utasítja az összes vasutigazgatóságokat, hogy ha a grunewaldi kísérlet beválik, mindenütt hasonló telepeket létesítsenek. Az új tisztogatási rendszer szerint légszivattyúval a legalapabbban lehet a kocsikat a legcsekélyebb porszemtől is megtisztítani. Hasonló módon tisztogatják már Amerika sok városában az utcáról bevezetett csövek segítségével a lakásokat. A vasutaknál az az óriási előnye van a kocsitisztítás ezen rendszerének, hogy megkíméli a kocsitisztító személyzetet azoktól a megbetegedési veszélyektől, különösen a tuberkulózis veszedelmétől, amelyeknek a tisztítás eddigi rendszere mellett olyan fenyegető mértékben kíván téve. Mit szól ehhez a reformhoz a Máv. egészségügyének legfőbb öre, dr. Csátray ur?

✚ **Nagy vasúti katasztrófa Amerikában.** New-Yorkból írják, hogy pénteken, e hó 12-én a Pennsylvania Railway egyik futárvonata beleütközött egyik dinamittal megrakott vonatba. A robbanás ötven ember életébe került és százat súlyosan megsebesített. Évek óta nem volt olyan borzalmas szerencsétlenség az észak-amerikai vasutakon, amelyeknek vonalain egyébként nagyon sűrűek az összeütközések. A szerencsétlenség úgy támadt, hogy egy tehervonat légféke elromlott. A tehervonatnak mellékvágányra kellett mennie, hogy kitérjen az ellenkező irányból jövő futárvonatnak. Két teherkocsi közt épen akkor tört el a Westinghouse-fék, amikor néhány kocsi már áttért a mellékvágányra; hét teherkocsi a fékszakadás következtében visszazökkent és nagy sebességgel gördült vissza a fősinpárra. Ugyanakkor robogott elő a New-Yorkból jövő futárvonat, amelyet idejekorán nem lehetett figyelmeztetni. A futárvonat darabokra törte a hét teherkocsit, de a hatalmas összeütközés következtében maga is szilánkokká zúzódott. A futárvonat kocsijai egymás fölébe kerültek, a lokomotív a tehervonat romhalmazáról visszazuhan a futárvonat kupéira és egyetlen egy kocsi sem maradt épen. A környékbeli állomásokról több segítő vonat ment Harrisbugba, a katasztrófa színhelyére.

✚ **Szilánkok.** — Több paragrafus van a törvényben, mint igazság az életben.
— Néha egy perc mulasztását esztendőig se pótolhatod.
— A szerencsétlenség legtöbbször azon az ajtón lép be hozzánk, melyet magunk nyitunk meg előtte.
A magasból könnyebb lebuksni, mint lelépni.

Értesítjük előfizetőinket, hogy szerkesztőségünkben (VII., Csömöri-ut 28. sz., 1. emelet, ajtószám 3.) minden csütörtökön este 7—8 óráig

ingyen jogi tanácsot

kaphat minden előfizetője a MAGYAR VASUTAS-nak. Vidéki előfizetők levélben fordulhatnak jogi tanácsért lapunk szerkesztőségéhez. A Magyar Vasutas jogtanácsosa KADOSA MARCELL dr. (Ó-utca 48., 1. emelet).

Szerkesztői üzenetek.

Lapunk legközelebbi száma pénteken, május 26-án jelenik meg. Lapzárás kedden este. Amely küldemény azután érkezik hozzánk, csak a következő heti számba jöhet. Kérjük olvasóinkat, hogy a lapnak szánt közleményeket csak a papiros egyik oldalára és olvashatóan írják. Névtelen küldemények a papirkosárba vándorolnak. A szerkesztővel értekezni lehet minden hét péntekjén este 5 és 7 óra között.

Máv. hivatalnok Kolozsvár. Az a félszeg helyzet, amelybe az államvasúti hivatalnok azáltal jutott, hogy amikor kötelességeket lehet ráronni, köz-hivatalnoknak minősítik, ellenben amikor jogokban való részesedésről van szó, nem ismerik el a többi közhivatalnokkal egyenrangúnak, ez a helyzet sok igazságtalanság kuforrása. Így áll ez a községi választói joggal is. A közigazgatási bíróság 1905 március 15-én hozott határozatával kimondotta, hogy az államvasutnál alkalmazott, aki fizetése után járó állami kereseti adón kívül más adót a községben nem fizet, községi választói jogot nem gyakorolhat, tehát a községi választók névjegyzékébe fel nem vehető.

Vidéki és fővárosi bizalmi-férfiainkat és levelezőinket egyaránt újból felkérjük, hogy postafordultával értesítsenek bennünket arról, hogy minő alap- és illetve napibér után fizetnek adót és mennyit. Egyben kérjük azt is megírni, hogy milyen adók azok, amelyek a munkásokon hajtának be.

Temesvár. Türelmet kérünk.

Arad. A levél megérkezett. További értesítésüket várjuk.

A betegpénztári küldötteket figyelmeztetjük arra, hogy ha a fővárostól 200 kilométernél távolabb van szolgálati helyük, *gyorsvonaton jöhetnek.* Akiiket megillet, vegyék ezt a kedvezményt igénybe.

Obszerváció. Köszönjük a beküldött cikket. Terjedelme következtében némi időbe telik, amíg áttanulmányozzuk. Azután majd értesítjük a küldemény sorsáról. Üdv.

Világosság (Msziget) és Sütőmunkások Lapja szerk. Semmi kifogásunk az ellen, ha lapunk egyes cikkei leközlnek. Még arra sem fektetünk súlyt, hogy a forrást megnevezzék. Sőt örömmel látjuk, ha egyik-másik hozzánk közelálló lap átveszi közleményeinket, mert hiszen az a célunk, hogy a közleményeinkben rejlő eszmék minél szélesebb körben terjedjenek és ezt a célt mozditja elő tagtársaink, amikor leközlnek a nálunk megjelent egyik-másik cikket.

Kiadóhivatali üzenet.

Előfizetőinket értesítjük, hogy nagyon sok lap lakásváltoztatás miatt a címzettnek nem volt kézbesíthető. Kérjük azon t. előfizetőinket, akik lakást változtattak, jelentsék be új lakcímüket a kiadóhivatalnak.

Pályázati hirdetés.

A MAGYAR VASUTAS nemrég új címfejjel jelent meg, amely azonban az országos szervező-bizottság véleménye szerint több okból nem megfelelő. Ez okból elhatározta a szervező-bizottság, hogy a lap feje megváltoztatandó.

Mivel pedig kartársaink közül számosan igen ügyes rajzoló, elhatározta a szervező-bizottság, hogy a *címfejel elkészítésére pályázatot hirdet*, amelyen részt vehet a Magyar Vasutas minden olvasója.

A pályázat feltételei a következők:

1. A lapfej 225 milliméter hosszú és 90 milliméter magas legyen.

2. Feltűnő, egyszerű betűkkel tartalmazza a lap nevét: *Magyar Vasutas.* Alatta, megfelelő helyen, kisebb betűkkel ez a sor: *A magyarországi vasúti személyzet érdekeit képviselő közlöny.*

3. A lapfejen alkalmazandó rajz a lap hivatását jelképezze. Nevezetesen tüntesse fel azt, hogy ez vasutas-lap, amely a haladást tüzte ki célul és maga köré kívánja csoportosítani a vasúti munkásokat és kinevezetteket egyaránt. Hogy ezt milyen módon kívánja feltüntetni, az a pályázó dolga. Szem előtt tartandó azonban, hogy a rajz egyszerű és világos legyen.

4. A pályázók terveiket *legkésőbb június hó 15-ig küldjék be* jelíges borítékban a Magyar Vasutas szerkesztőségébe. Külön borítékban, amelyre ugyanaz a jelige irandó, küldjék be a pályázók nevüket és lakcímüket.

5. A legjobb terv beküldője egy évig ingyen kapja a Magyar Vasutast. Reméljük, hogy rajzértő kartársaink teljes számmal részt fognak venni a pályázaton.

Az országos szervező-bizottság mint

a Magyar Vasutas kiadója.

Felelős szerkesztő: Farkas Izor.

Laptulajdonos: A magyar vasutas-szervezet.

Bíráucz Döme könyvnyomdája Budapest, VII., Amazon-u. 6—8

H I R D E T É S E K.

E rovat alatt közlőtekért nem vállalunk felelősséget.

Csere.

Aki hajlandó volna budapesti munkástársaim közül az Északi vagy Nyugoti műhelyből *Pécsre* cserélni, szíveskedjék ezt a Magyar Vasutas szerkesztőségével tudatni, esetleg röviden az indokokat is megjelölni.

BUTOR. Ki jól és olcsón butort óhajt vásárolni, forduljon bizalommal a készítőhöz:

HAUPT A. kárpitos, díszítő és butoriparos, VII., Garai-u. 43.

Cimbalmok,

legújabb modellűek, kitűnő zongora-hanguak, dupla acél-szerkezetűek készülnek saját műhelyekben; részletfizetésre és kölcsönképpen is kapható

AZ ÖN TANULÁSI CIMBALOM-ISKOLA

amelyből megtanulhat mindenki magánosan, tanító nélkül alaposan kottából cimbalmozni. Kapható 10 koronáért

KOVÁCS JÁNOS okl. cimbalomtanárnál

7 Budapest, Erzsébet-körut 5.

== Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Világciikk! „RASOL” Kés nélkül borotvál!

Égészséges!

Kellemes!

9

Olcsó!

Egy kgr. ára 30-szori borotválásra helyben 2-40 kor., vidékre 3 kor. előleges beküldése mellett franco. Utánvét 20 fillérrel drágább. Egyedüli készítő:

„RASOL” vegyipari vállalat BUDAPEST, Váci-körut 55. sz.

Raktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerertárában, VI., Király-utca 12. sz.

A világ legjobb szőrvestője!

RASOLIN

Hölgyeknek ajánlatos!

Egy doboz ára helyben 2 kor., vidékre 2-50 kor. előleges beküldése mellett franco. Utánvét 20 fillérrel drágább. Egyedüli készítő:

„RASOL” vegyipari vállalat BUDAPEST, Váci-körut 55. sz.

Raktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerertárában, VI., Király-utca 12. sz.